

Октябрэн 6-мөшөнче «Росгосстрах» 87 сүл тултаратъ

Килти хушма хушаләх

Малашләхә шанса ёшлет тата пурәнәтә

Ситес тунти кун «Росгосстрах» хайән черетлө суралнә кунне паллә таватъ. Рафсейре страховани енөне ёшлекен сак тәп организаци йөркелөннө куна Страховщиксен кунө тесе йышәннө те асаннә организаци сёршив тятәмәнчи вай-халне катаратъ. Мөншөн тесен страховани услугисен Рафсей рынокөн аталанавө тәпренех «Госстрах» – каярахла «Росгосстрах» – аталанавөне сыхәннә. Епле пурәнәтә тата мөнле аталанатъ районти кашни сыхәннәх паллә сак страховани организаций?

шинчи 7 страховани компаний ёнчен, «Росгосстрах – Жизнь» страховани компани» кикеллө явалләхлә обществән (унән тәп тивөсө инкөк-синкөкрен тата чир-чөртөн страховани, ирөклө пенси страховани), обязательнәй медицина страховани тавакан «Росгосстрах – Медицина» кикеллө явалләхлә обществән таратъ. Ушкәнсен 3 пин агентствө, страховани пайсем, тә-

каксене йөркелөкөн центрсем көрөсчө. Сапла вара «Росгосстрах» компанире ёшлекенсен йышө пөтөмпе 97 пин сыхнан иртет. Вәл шутра агентсен йышө – 60 пин сыхнә.

АРУСЕН ШАНЧАКЕ
«Росгосстрах» историйө пуян, унән ёсө курәмлә. Вәл 1921 сүлта РСФСРта йөркелөннө «Госстрах» ёне малалла тасаканө. Сак сүллөшрөн пәхсан, асаннә страховани компани пирөн асатте-асаннесем тө камәлләни курәнәтә. Апла пулсан сак компани услужисем пөр әру кәна мар үссө сун пуллә.

– Сакна шута хурса, атте-анненен сүлсем иртнипе төрөслөннө суйлавне пәмасәр, эплә хам та «Росгосстрах» яланхи клиентчө, – тет малалла Валерий Иванович. – Манашкал шухәшпах районти кашни инкөмөш пурәнәкән «Росгосстрах» тачә сыхәнү тятса страховани сулленхи килешүсем таватъ. Эпир вөсене пире шаннәшән тав таватпәр, вөсен суйлавөпе мухтанатпәр.

«Росгосстрах» компани Муркаши Страхлакан пайө пөтөмөшлө ёсө коллективөн пөчөксө пайө кәна. Кунта 53 страховани агентпа 8 штатлә сотрудник вай хуасчө. Апла пулин те, вөсен ёсө районти пурәнәкән кашни сыхәннәх пырса тивет. Кәсалхи 9 уйәхра вөсем район сыхәннисене 15,6

миллион тенкөлөх страховани услужисем панә. Ку вәл иртнө сүлхи сак вәхәтринчен 2 миллион тенкө ытларах (114 процент). Пөрлехи тарәшуләхпа январь – сентябрь уйәхөсенчө 3 миллиард ытла тенкөлөх пурләхә страхларамәр.

Чаваш Енри «Росгосстрах» уйрәмә паян 130 ытла страховани енөсемпе (виды страховани) ёшлет. Халәх хушшинчө сирөп никөслөннө страховани енөсемпе пөрлөх (пүрт-сүртә, килти пурләхә, выльәх-чөрлөхө, автоматотранспорта, пурнәса тата ытти сенө те страховани) компани сөнө страховани енөсене пурнәса көртсө пыратъ. Кусем: «РОСГОСТРАХ КИЛ – СҮРТ» тата «РОСГОСТРАХ – ХВАТТЕР» тата явалләхә страховани. Кусемпе пөрлөх пурнәса «РОСГОСТРАХ – БИЗНЕС», «РОСГОСТРАХ – БИЗНЕС «ТОРГОВЛЯ» программәсем көрсө пырасчө. Вөсем предприятисемпе пөчөк бизнес төрлө инкөкөсөнчөн шанчәклә хүтөлөсчө. Кәсал кәна ятарлә страховани продукчө пурнәса көчө: «РГС – РЕСТАТОР». Ку өнре обществәллә апатлану предприятисемпе (ресторансем, кафесем, барсемпе пиццерийсем) сак сферәра услужисем паракансен пурләхә тата финанс интересөсене хүтөлөме пәхнә.

«РОСГОСТРАХ» ТӨП ПУЯНЛАХӘ – СЫНСЕМ

– Паянхи кунә «Росгосстрах» Рафсейри страховани рынокөн лидерө шутланса таратъ. Ку вәл вәхәтләх парне мар. Ана эпир кулленхи ёсө сөнсе илнө, аларән вөсөртмөсөр сүлтан сула тәсса пыратпәр. Хамәр ёсө кәна эпир хамәр шанчәклә пулинне катаратпәр, – малалла каласа паратъ Валерий Иванович «Росгосстрах» компани Муркаши Страхлакан пайөн ёсөнөсөм сичнен каласу пусарнә май. Вөсем хушшинчө ыра ята тивөслөсөм вара сук мар. Чылайшө хайсен ёсө өмөрнө тәппипөх «Росгосстрах» сыхәнтарнә. Вөсем паян кунчөненөх ял сыхәннисемшөн көтнө хәнәсем.

– Хам ёсөмө урәх сөрте курмастәп. Страховани ытәвөсемпе халәхә тәл пулса каласман кун сук. Каласатпәр, әнлантаратпәр та вырәнтах страховатпәр. Халәх пире шанни сөнө услужисене пурнәса

көртсө вөсем патне илсө ситерме хавхалантаратъ. «Росгосстрах» сапла ёшлөсө сисмөрөмө те – 34 сүл хыса юлчө. Сапах ёшлөсө туйәм сүнмен-ха. Кунта халәх хамәр пата камәллә пулни пуләшәтә, – ёсри пуян опытни пытармасәр каласатъ «Росгосстрах» агентчө, Вомпәкассинчө пурәнәкән Юлия Семеновна Пикушкина (сән үкерчөкөре). Сакнашкәл үсөмрөх Эмма Николаевна Антонова (Ильинка), Валентина Константиновна Сальникова (Шурча), Галина Васильевна Яковлева (Сатракасси), Лена Автономовна Кондукторова (Москакасси), Валентина Владимировна Алаева (Каткасси), Нина Андреевна Калашникова (Кашмаш) та.

Пуян опытлә тата халәх хушшинчө ыра ят сөнсе илнө агентсем «Росгосстрах» компани Муркаши Страхлакан пайөнчө татах пур. Вөсен йышнө хәюлләхә Л. Седлована, Л. Малышевана көртмө пулатъ. Икөленү сүк, Страхлакан пайра пуян опытлә ёсөнөсөмпе тулли энергиллө самрәксөн пөрлөх тарәшуләхө пөр пуни аталанавән сүлне усса пыратъ. Сакна кура клиентсен бази те сарәлатъ.

Районти «Росгосстрах» тачә сыхәнса ёшлекөн предприятисем те сахал мар. Вөсен хушшинчө перөкөт банкө, «Россельхозбанк», «Ударник» тата Ильич яч. хис хушаләхсөм, «Моргаушрайт» чикөллө явалләхлә общөство, И. Н. Никитин индивидуаллә предпринимателъ «Моргаушская» чәх-чөп фабрики, «Муркаши кирпич заводчө» үсә акционерлә общөство т. ыт. те.

– Эпир пирөпнө сыхәнү тытакансен пурнө те хавас. Май килнипе паян пурсәра та «Росгосстрах» 87 сүл тултарнә ятпа саламлатәп. Эпир хамәр компани иртнө кун-сүлөпө мәнәсләнатпәр, ана пуллатма кунсөрен хамәр пултаруләхә хыватпәр, малашләхә шанчәклә пәхатпәр. Сирөн килөрсөнчө телөй те хәтлә пурнәс хушаләнтә! Хавәрән та, ачәрсен те сывләх пултәр! Пирөпнө пөрлө пулсан ыранхи кун та сирөннөсө телөйлө пуласса шанатәп, – тесе вөслөрө хайөн сәмахнө «Росгосстрах» компани Муркаши Страхлакан пайөн ертүсү Валерий Иванович Вязов.

Сапла пултәрчө. А. БЕЛОВ.

Сысна сүри тутлә снесшөн

Сысна нимөн те тиркөмөст. Көр ситнө май әна тарантарма сөр улми те, кәшманө те, кишөрө те каятъ. Хурса парса кәна ёлкөр тейө хәшө-пөри. Анчәх вөсем чөр чунсен вар-хырамөчө лайәх ирөлчөр тесөн, апата пөлсө хәтөрлөмөллө. Сакән сичнен пулө пирөн паянхи каласу.

Сөр улми сыснашән питө паха апат. Унра 22 процент типө япаласөм. Вөсенчө 14 процентчө – крахмал. Сак симөсри төп белок – туберин – биологителөшөнчөн сыснасемшөн уйрәмах пөлтөрөшлө.

Сөр улминө выльәхә пөсөрсө ө пәспа сөмсетсө памалла. Сапла тусан крахмал лайәх ирөлет. Манмалла мар, сөр улминө пөсөрнө чух унран чөр чунсемшөн сиенлө соланин тухатъ. Савәнпа та пөсөрнө шыва тәкмалла.

Симөсө малтанәх пөсөрсө хумалла мар. Вәл әшә санталәкәра 5-6 сөхөтөн йүсөмө пуслатъ. Унпа сыснасене сивөнсө ситиччөн тарантармалла. Савәтнө сийөнчөх сумалла.

Пөсөрнө сөр улминө 100 килограмлә сыснана 6-7 килограмм ситерме юратъ.

Топинамбур (сөр груши). Тутләхлә япаласөн тятәмөпө вәл «иккөмөш сәкәра» сывәх. Унра вәтамран 22 процент типө япаласөм. Вөсен 17 процентчө крахмал тата сахәр. Унсәр пусүнө топинамбур минераллә япаласөнчөн тата В ушкәна көрөкөн витаминсөнчөн пуян. Сөр грушинө те сөр улми пөкөх хәтөрлөмөллө.

Выльәх кәшманө типө япаласөн шучөпө сөр улминө ситөй-сөт (12 процент). Унән типө япаласөм ытларах углеводсенчөн тарасчө. Вөсенчө сахәр тата пөктин элементсөм нумайра.

Сак тымар симөсө сыснасөнө чөрөллө таләкәра 1-2 килограмм таран пөсөрсө ө пәспа сөмсетсө ситерме юратъ. Анчәх кунта та тимлө пулмалла. Майөпөн сивөнчө чухнө кәшманри ятарлә бактерисем «тарәшнөпө» нитратсөм тухасчө. Савәнпа та пөсөрнө кәшман 5-12 сөхөтөн юрәхсәра тухатъ.

Сахәр кәшманө типө япаласөм икө хут нумайрах. Анчәх унпа та 35 килограмран пөчөкрөх сыснасөнө тарантарма юрамәст. Сыснасөнә әна чөрөллө те юратса сисөсчө. Апла пулин те 100 килограмлә выльәхә таләкәра икө хутчөн, пурө 6-8 килограмм сөс пөсөрсө ситерме тарәшәр. Сахәр кәшманөпө январь вөслөнчөн кәна усә курәр. Нумайрах упрасан вәл тутләхлә япаласөнө сухататъ.

Көр кунөсөнчө сыснасөнө симөсө курәкпа тивөстөрнө те выльәхсөн апат анасләхнө үстөрөт.

В. ИЛЬИН, выльәх тухтәрө.

Улма-сүрлә йывәсисем лартәр

– Юлашки сүлсенчө ял сыхәннисем виноградна груша ытларах туйнма пусларөс, – терө көске каласура Муркаш пасарне улмуссөсем сутма килөкөн Геннадий Прокопьевич Скворцов. Каткасси ял тарәхөнчи Шатракасинчө пурәнәкәнскөр, улмуссөсемпө грушәсен, сливәсөмпе винограден тата ытти улма-сүрлә йывәсисөм калчисөнө тавассипө 10 сүл каялла ёсө пусяннә. А. БЕЛОВ сән үкерчөкө.

Сөнө рубрика – «Милици кунне халалласа»

Вөсем – ләпкәләх никөсөнчө

Юпа уйәхөн 1-мөш вырсарни кунө – Рафсей Федерациёнчи уголовнәй шырав ёсөнөсөн кунө. Кәсал кунта хайнө өвөр паллә: уголовнәй шырав 90 сүл тултаратъ. Сак сумлә кунә мөнлө кәтартусөмпе көтө илөсчө-ха районти шалти ёсөн пайөн уголовнәй шырав ёсөнөсөм?

Сакна каламалла, пөлтөрхи 9 уйәхра шалти ёсөн пайө районти пуллә преступленисен 72,3 процентнө уссө панә пулсан, кәсал

ку кәтарту 78,5 процента ситнө. Кунта уголовнәй шыравән түпи пысәкки кус үмөнчөх. Танлаштарса пәхсан, республикари сак кәтарту 64,5 процентпа танлашатъ. Апла пулсан Муркаш милициён ёсө ыттисемшөн те төслөхрө.

Уголовнәй шырав ёсөнөсөм преступленисемпө уссө парас ёсрө яланах малти рөтрө. Паян сакәнта вай хуракансөм сән үкерчөкөре сулахайран сылтәмалла (мал-

тисем: уголовнәй шырав пайөн пусләхө О. Потряков, криминаллә милици пусләхө Е. Плечов; инкөмөш рөтрө: аслә оперуполномоченнәй М. Мясников, оперуполномоченнәйсем И. Макаровпа С. Егоров тата Г. Краснов).

– Хамәр ёсө пөлтөпөр, районти ләпкәләхшән отвөтләхә туйтпәр. Сак ёсрө унчөнхи сүлсенчө ёслөнө юлтәшәмәрсөн П. Яковлевән, Ю. Соловьёвән, Г. Ефимовән, А. Бочкинән, Н. Карповән, О. Григорьевән, Ю. Степановән, В. Семеновән, В. Сильвестровән, В. Федоровән, В. Яковлевән, А. Ивановән, А. Шишкинән, А. Колбасовән, А. Даниловән, А. Лаврушкинән, С. Цветковән ыра пусарәвөсөнө малалла аталантарса пымә тарәшатпәр. Вөсенө те, паян сак структурәра вай хуракансөм те уяр ячөпө саламлатәп, ёсрө әнәсу сунатәп. Тав сәмахө хамәр өнтөшөмөрө, ЧР ШЕМӨн министрө пуллә М. Киселева. Вәл тимленепө уголовнәй шырав пайө сөнө «Жигуиллө» пулса тәчө. Пысәк тав! – терө көскөн Е. Плечов уявпа пурнө те салаласа.

Сүл сични йөркелөхшөн

Кәсалхи 9 уйәх сисөнмесөрөх хыса юлчө. Мөнпө паләрчө-ха вәл район территорийөнчи автоулсөм сичнө? Түрөх каламалла: савәнмалли нимөх те сүк. Акә кәсалхи январь – сентябрь уйәхөсөнчө Муркаш өнри төрлө харпәрләхлә автоулсөм сичнө автоматотранспортпа 47 авари пулчө. Вөсенчө 11 сын пурнәсчө вәхәтсәр тәтәлчө, 57 сын төрлө сурән-

(11 төслөх) техника хәтөрөсөм хирөсө килөкөн сүл сичнө тухса кайнөпө пулни водитөльсөнө сүл-йөр правилисөнө сирөпрөх пәхәнма ыйтатъ. 8 төслөхөнчө водитөльсөм үсөр пулни тата 6 төслөхрө руль үмөнчө ларакәнән водитөль прави пачәх пулманни те кашиншөнөх тивөслө пөтөмлетү тумалли сәлтәв. Мөншөн тесөн сүл сичнө санпа юнашарах ытти сүл сүрөкөнсөм те пурринө манас марчөчө.

Паян районти патшаләх сүл-йөр хәрушсәрләх инспекциёнчө 6 сын ёшлет пулсан та, сүл сичнө тухакансөм хайсөм сүл-йөр правилисөнө пәхәнмасан тата вөсөнө сөмсөррөн пәссан сүлсөм сичнө тивөслө йөркө пуласи инкөлөнтөрөт. Савәнпа та сүл сичнө тухакан кашни водитөлөн хайөн отвөтләхнө никам каламасәра туймалла.

А. ЩЕРБАКОВ, административлә саккунсөнө пурнәсә көрткөн инспектор.

А. БЕЛОВ сән үкерчөкө.